

การศึกษาแนวโน้มของการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนระหว่าง
กรมการฝึกหัดครู กับ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีพุทธศักราช
2535 - 2539

นางสาวคณิษฐา บุญอาภา

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-765-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015401

A STUDY OF TRENDS OF LINKAGE IN THE MANAGEMENT OF NON-FORMAL
EDUCATION BETWEEN TEACHER EDUCATION DEPARTMENT AND NON-FORMAL
EDUCATION DEPARTMENT, MINISTRY OF EDUCATION DURING 1992 - 1996

Miss Kaninya Boonapar

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Non - Formal Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1988

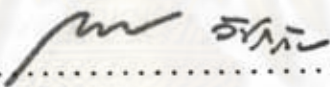
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาแนวโน้มของการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนระหว่างกรมการฝึกหัดครูกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการในปี พุทธศักราช 2535 - 2539

โดย นางสาวศนิณญา บุญอาภา

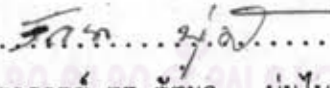
ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน

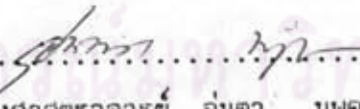
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ
อาจารย์ป่าน กิมปี

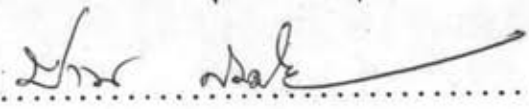
บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

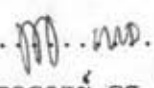

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา นุ่มไพศาล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ป่าน กิมปี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล)

คณินญา บุญอาภา : การศึกษาแนวโน้มของการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนระหว่างกรมการฝึกหัดครูกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการในปี
พุทธศักราช 2535 - 2539 (A STUDY OF TRENDS OF LINKAGE IN THE MANAGEMENT
OF NON-FORMAL EDUCATION BETWEEN TEACHER EDUCATION DEPARTMENT AND
NON-FORMAL EDUCATION DEPARTMENT, MINISTRY OF EDUCATION DURING 1992 -
1996)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ และอาจารย์ปาน กิมปี, 187
หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอก
ระบบโรงเรียนระหว่างกรมการฝึกหัดครูกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ.
2535 - 2539 โดยได้ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ
ชาย 29 คน

ผลการวิจัยปรากฏแนวโน้มของการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ระหว่างหน่วยงานทั้งสองที่สำคัญได้แก่

1. จะถือแนวคิดของการศึกษาลดลอคซีวิตเป็นแนวทางในการดำเนินงานประสานสัมพันธ์
2. จะมีนโยบายร่วมมือกันในการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. จะมีการดำเนินงานร่วมกันเพื่อการวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา
บุคลากรของหน่วยงานทั้งสองในทุกระดับร่วมกัน เพื่อประสานปรัชญา นโยบายและวิธีการ
ทำงานร่วมกัน
4. จะมีการวางแผนบริหารการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้งใน
ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติงาน
5. จะมีการร่วมมือกันจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในด้านอาชีพ การพัฒนาชุมชน การ
พัฒนาความเป็นอยู่ในครอบครัว เป็นต้น ฯลฯ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต *Omki*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Omki*

KANINYA BOONAPAR : A STUDY OF TRENDS OF LINKAGE IN THE MANAGEMENT OF NON-FORMAL EDUCATION BETWEEN TEACHER EDUCATION DEPARTMENT AND NON-FORMAL EDUCATION DEPARTMENT, MINISTRY OF EDUCATION DURING 1992-1996. THESIS ADVISORS : ASSO. PROF. OONTA NOPAKUN AND MR. PAN KIM-PEE, 187 PP.

This research was mainly aimed to study the future trends of linkage in the management of non-formal education between Teacher Education Department and Non-Formal Education Department, Ministry of Education during 1992 - 1996, using the Delphi Technique and the samples obtained from 29 experts.

The finding of the research reveals the following main trends :

1. Life-long education will be the main guideline for the process of linkage.
2. There will be cooperation in the application of resources for non-formal education.
3. The two Departments will work together in planning and in the setup of the operational plans, the seminars which involve both Departments' personnel at all levels in order to establish a common philosophy as well as the policy and methods of execution.
4. Planning will be made in the administration of linkage for non-formal education both in the policy setting and in the operational levels.
5. Cooperation will be established in the management of non-formal vocational education, community development, raising the standard of living for each family, etc.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต ดกนที มณีวรรณ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยได้รับความกรุณาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้ง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้รับความเอาใจใส่ดูแลอย่างดียิ่งจาก
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านคือ รองศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ และ
อาจารย์ปาน กิมปี ที่ได้มีส่วนสำคัญในการให้แนวทางการดำเนินงานวิจัยในแต่ละขั้นตอนให้
เวลาแก่ผู้วิจัยได้เข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาโดยสม่ำเสมอรวมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา
อุปสรรคที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจมาโดยตลอด นอกจากนี้ยังได้สละเวลาเพื่อตรวจแก้ไข
ส่วนบกพร่องในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ทั้งหมดด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง
ในความกรุณาของท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่งจึงใคร่ขอถือโอกาสนี้กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย ศาสตราจารย์
ดร.สายหยุด จำปาทอง และนายวิเวก ปางพุดผิงค์ ที่ได้สละเวลาให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยใน
การศึกษานำเพื่อขอทราบทัศนะเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการวิจัยในแต่ละประเด็นด้วยความเต็มใจยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา
รักษ์ผลเมือง อาจารย์ทวีป อภิสิทธิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประยูร ศรีประสาธน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ตุงคะสวัสดิ์ อาจารย์วิบูลย์ลักษณ์ ทองเชื้อ และ ดร.สนอง
ฉินนานนท์ ที่ได้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความ
เหมาะสมมากยิ่งขึ้นจากผู้วิจัยสร้างขึ้นในครั้งแรกทั้งในด้านรูปแบบ วิธีการ สำนวนภาษา
และเนื้อหา

ท้ายที่สุดนี้การวิจัยไม่อาจสำเร็จลงได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้
กระทำเป็นจำนวน 3 รอบดังนั้นผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 29 ท่านที่
ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครบทั้ง 3 รอบด้วยดีมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตารางและแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
ความจำกัดของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 กรมการฝึกหัดครูกับงานการศึกษาจากระบบโรงเรียน	
ก. ประวัติความเป็นมา.....	11
ข. เป้าหมายการดำเนินงานการศึกษาจากระบบโรงเรียนของวิทยาลัยครู.....	12
ค. การดำเนินงานการศึกษาจากระบบโรงเรียนของกรมการฝึกหัดครูในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534).....	13
ตอนที่ 2 การดำเนินงานการศึกษาจากระบบโรงเรียนของกรมการฝึกหัดครูโรงเรียน	
ก. ประเภทและกิจกรรมทางการศึกษาจากระบบโรงเรียนที่จัด... ..	16
ข. นโยบายและแนวทางการดำเนินงานในแผนพัฒนาการศึกษาจากระบบโรงเรียนฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534)...	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2	
ตอนที่ 3	เทคนิคเคลฟาย
ก.	ความหมายของเทคนิคเคลฟาย..... 19
ข.	กระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเคลฟาย..... 20
ค.	ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเคลฟาย..... 21
ง.	จำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเคลฟาย..... 22
ตอนที่ 4	แนวคิดเกี่ยวกับการประสานสัมพันธ์
ก.	ความหมายของการประสานสัมพันธ์..... 24
ข.	หลักการของการประสานสัมพันธ์..... 25
ค.	วิธีการของการประสานสัมพันธ์..... 29
ง.	รูปแบบของการประสานสัมพันธ์..... 30
จ.	การบริหารการประสานสัมพันธ์..... 31
ฉ.	ข้อบ่งชี้ของการประสานสัมพันธ์..... 35
ช.	การประสานสัมพันธ์ในการ จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน..... 36
ตอนที่ 5	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ก.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสานสัมพันธ์ในการพัฒนา ชนบท..... 44
ข.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน แบบผสมผสาน..... 45
ค.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของวิทยาลัยครู..... 46
ง.	งานวิจัยอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน การดำเนินงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของวิทยาลัยครูและของกรมการศึกษานอกโรงเรียน..... 46
จ.	งานวิจัยอนาคตที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของการศึกษานอก ระบบโรงเรียน..... 48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	การศึกษานำ.....	51
	การกำหนดกรอบความคิดที่ทำการศึกษา.....	52
	การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	54
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
	สรุปผลการวิจัย.....	77
	อภิปรายผล.....	86
	ข้อเสนอแนะ.....	98
	บรรณานุกรม.....	100
	ภาคผนวก.....	108
	ประวัติผู้เขียน.....	177

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตารางและแผนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิ	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้เชี่ยวชาญและความคลาดเคลื่อน.....	23
ตารางที่		
1	แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มากขึ้น.....	29
2	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มของปรัชญาหรือแนวคิดของการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	62
3	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มของนโยบายและวัตถุประสงค์ของการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	63
4	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มของยุทธวิธีของการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	65
5	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มของการบริหารการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการวางแผน...	67
6	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มของการบริหารการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการจัดองค์การประสานสัมพันธ์.....	68
7	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มของการบริหารการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการประเมินผล.....	70
8	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มของการบริหารการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการป้อนข้อมูลย้อนกลับและรายงานผลสู่หน่วยงานประจำ.....	71
9	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มของการบริหารการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน.....	72
10	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มของเนื้อหาและกิจกรรมที่ประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	73
11	สรุปผลการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นรายข้อ.....	113
12	สรุปผลการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นรายข้อ.....	116
13	การตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นรายข้อ.....	119